

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2450
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 13 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovi račun št. 11.400

Vojaška vzgoja nemške mladine

USTROJ NOVE ORGANIZACIJE PAPENOVE VLADE.

Ob začetku razorožitvene konference v Ženevi je stavila Poljska predlog za moralno razorožitev sveta, po katerem naj bi se zlasti vsa mladina vzgajala proti vojni. Predlog je bil odpravljen samo z resolucijo, ki tako vzgojo »priporočila«. Kako upoštevajo to »priporočilo« Italijani, je dovolj znano, sedaj jim pa slede še Nemci. Državni predsednik maršal von Hindenburg je nedavno podpisal dekret, s katerim naroča notranjemu ministru, da imenuje državni odbor, Reichskuratorium, za fizično vzgojo mladine, Jugendertüchtigung. Ta Reichskuratorium bo moral poslej skrbeti za vsoto telesno vzgojo nove nemške generacije, to se pravi za predvojaško vzgojo v vojaškem duhu. Na čelo kuratorija je bil imenovan upokojeni general Edwin von Stülpnagel. Nova organizacija bo morala organizirati različne vrste vaj, osobito one, ki jim pravijo Nemci »vaje na terenu«. V ta namen bo dobila Nemčija 20 terenov ali taborišč, v katerih bo prostora za 100 do 250 mladencev. V teh taboriščih bodo po tri tedne, in sicer na stroške države in država jim bo plačala tudi potnino. V taborišča bodo lahko pošiljale svoje člane vse mladinske organizacije, razen komunističnih.

Posebna naloga te vzgoje bo odtegniti mladino uplivu strank in jo pridobiti za vladno, državo. Ko bo doseženo to, se bo pričelo izvrševanje druge naloge, pričel se bo »Wehrsport« vojaških vaj, kakor so ga zarisale na svojem zadnjem kongresu »Jeklene čelade«. Imenovanje generala von Stülpnagla, ki je bil še nedavno aktiven častnik, je očitno znak, da kakšni peti bo šla ta nova »telesna vzgoja«. Zlasti se če vemo, da je von Stülpnagel intimen prijatelj vojnega ministra generala von Schleicherja, sedanjega dejanskega dirigenta von Papenovega režima. Prvi načrt za to vzgojo je pa izdelal bivši general von Gröner, dočim se je zanj osebno zanimal tudi general von Schleicher. Razen komunističnih mladinskih organizacij, kakor smo že omenili, so pozvane vse take organizacije nemških strank, da pošljejo svoj naraščaj na vaje: to so mladinski napadalni oddelki narodnih socialistov, naraščajniki narodnih socialistov, »Jekleni čelade«, »Državnega prapora« in raznih sportnih organizacij. Brez dvo-

ma je tedaj, da se bo po tem sistemu mladina kmalu odtujila strankam in bo postala slepo orodje režima, kakor je italijanska orodje fašizma.

Še pred podpisom dekreta o »telesni vzgoji« nemške mladine je bilo storjeno vse potrebno, da se bo načrt takoj izvedel tudi v praksi. Še preden je nemška in svetovna javnost za to namero vlade sploh izvedela, so bili že imenovani ljudje, ki bodo mladino vežbali in vzgajali, imenovani so bili poveljniki taborišč in določeni prostori zanje. V ta namen so se porabili voditelji raznih sportnih organizacij, večinoma bivši aktivni ali rezervni častniki, pa tudi mnogi še nedavno ali do zadnjega aktivni častniki državne brambe. Po vsem tem je tendenca nove vzgoje še bolj odkrito poudarjena. Za »telesno vzgojo« bodo torej skrbeli — častniki! Ti bodo imeli pri vsem glavno besedo. Osnovni kader vzgojiteljev je že tu; z vsjo naglico pa se tudi pripravljajo posebni tečajni za izobrazbo več tisoč instruktorjev. Pozivi na vaje se bodo pa mladini poslali še e tedaj, ko bo kader vzgojiteljev do celja izšolan in izpopolnjen. To se bo zgodilo najbrže takoj spomladi, zlasti pa v velikih počitnicah prihodnjega leta. Tedaj bodo tisoči nemških dečkov in mladeničev polnili taborišča in se vadili za — vojno.

Tako bo Nemčija preko vseh mirovnih pogodb pod firmo sporta in telesne vzgoje uvedla redno novačenje in redno kadroško službo. Vse to seveda za primer vojne. Ta odredba je, naravno, vzbudila v Franciji, pa tudi v Angliji, Ameriki in drugod veliko ogorčenje ali vsaj odpor in kritiko. Pozdravili so jo samo v Italiji, kjer je vojaška vzgoja mladine izvedena že do ljudske šole, kjer se ne samo dečki, ampak tudi deklice vzgajajo po načelu: »Imparate a odiare!« — učite se sovražiti! Namesto vzgoje proti vojni, kakor jo je predlagala Poljska v Ženevi, stopa torej vzgoja za vojno, in sicer v še večjem obsegu kakor jo je poznala predvojna cesarska Nemčija. Polagoma a sigurno se vračamo v predvojne čase, v dni največje napetosti pred usodnim poletjem 1914. Na Evropo lega novo preklestvo sovraštva in pripravljana krvavega razračunavanja. Quo vadis, Europa?

Kriza razorožitvene konference

V ŽENEVI MOREJO DELATI. — KO MENTARJI ANGLEŠKEGA, NEMŠKEGA IN FRANCOSKEGA TISKA.

ŽENEVA, 22. septembra. Prvič po dolgih letih Nemčija ne sodeluje na zasedanju važnega mednarodnega organa. Včeraj dopoldne se je sestal urad razorožitvene konference k svoji prvi seji, ki jo je otvoril Henderson. Seji tudi nista prisostvovala Herriot in sir Simon. Med navzočimi so bili Madariaga (Španija), Litvinov, Paul Boncour, dr. Beneš, Politis, zvezni predsednik Motta in minister Pülicher (Avstrija). Združene države je zastopal poslanik Wilson iz Berna. Henderson je v daljšem govoru izjavil, da je zašla razorožitvena konferenca v zelo kritično fazo. Zda gre za to, ali naj se izvede uspešno in resno znižanje oboroževanja, ali pa naj pride do novega tekmoovanja v oboroževanju. Prva naloga urada je vprašanje priprave za drugi del konference, ki bo, kakor upa, privedel do mnogih konkretnih mer v razoroževanju. Nato je prečital pismo nemškega zunanjega ministra in svoj odgovor in obenem prosil, naj bi se ne pričelo debatirati o nemškem pismu poprej, preden ne pride eventualni nemški odgovor na njegovo pismo. Ta predlog je bil soglasno sprejet in je bila nato seja prekinjena.

LONDON, 22. septembra. Angleško javno mnenje pripisuje delu urada razorožitvene konference v Ženevi velik pomen in povdarja potrebo še nadaljnjega sodelovanja Nemčije. »Times« piše, da bi sodelovanje Nemčije najbolj podpiralo razorožitveno delo. Zato predlaga, naj se vse države zedinijo za skupno izjavo, in sicer v tem smislu, da bi predvidevana razorožitvena konvencija spremenila ali nadomestila peti odstavek versajske mirovne pogodbe. Po mnenju

lista bi po taki izjavi Nemčija opustila svojo abstinenco. »Daily Telegraph« pravi, da bo imel angleški zunanji minister sir Simon v Ženevi važno posvetovanje z nemškim zunanjim ministrom baronom Neurathom in pričakuje od tega razčiščenje položaja.

Na splošno pa se vprašuje angleški tisk, kaj bi bilo treba storiti, da bi se nemške zahteve vsaj kakorkoli pravično izpolnile. Glavno vprašanje je, kdo naj da iniciativo za pomirjenje, Francija ali Henderson kot predsednik konference. Vest iz Nemčije, da smatra nemška vlada angleško spomenico samo za delo in mnenje vlade, ne pa tudi angleške javnosti, so vzbudile v Londonu veliko nezadovoljstvo. Vlada bo na to odgovorila tako, da bo naglasila, da je glasovalo za Papena v državnem zboru samo 40 poslancev, dočim stoji za angleško vlado še vedno devet desetih zbornice.

BERLIN, 22. septembra. Nemški desničarski listi komentirajo dogodke na seji razorožitvenega urada tako, da je zašla zaradi odsotnosti Nemčije vsa razorožitvena konferenca v zagato. Demokratski tisk pa upa, da bo še mogoče pritegniti tudi Nemčijo k sodelovanju.

PARIZ, 22. septembra. Saint Brice piše v »Journalu«, da je Henderson prekoračil svojo neustrankarstvo in bo zato moral Francija v Ženevi povečati svoj odpor proti nekim tendenčnim rešitvam. »L'Ordre« pravi z ozirom na Hendersonov članek, da je sofisticna hipokrizija povzročila na svetu že zadosti gorja. Pertinax pa ugotavlja v »Echo de Paris«, da je Herriot zopet zopustil Ženevo, ker so se tam pojmi pomešali. Treba bo zato počakati, da se duhovji zopet znajdejo.

Nemci postajajo optimistični

BERLIN, 22. septembra. V Wilhelmstrasse se že mnogo mirneje presoja položaj glede nemških zahtev po enakopravnosti v oboroževanju. Zda je že znano, da francoska vlada na bodočem zasedanju sveta Društva narodov ne bo ničesar ukrenila proti militarizaciji nemške mladine. Kolikor so bili v Parizu k temu pripravljeni, so že popolnoma odnehali. Tudi Hooverjeva izjava pobija mnenje, češ, da zahteva Hoover da obdrži versajska mirovna pogodba svojo veljavo in moč na vekomaj. Ni izključeno, da ne bi osebna pogajanja med nemškim zunanjim ministrom von Neurathom in ostalimi državniki v Ženevi rodila novo situacijo. Atmosfera za mednarodna pogajanja o problemu enakopravnosti je danes zelo ugodna.

IZGON BERAČEV IZ ZAGREBA.

ZAGREB, 22. septembra. Zagrebška policija je predvčerajšnjim izvedla po vsem mestu in okolici obširno racijo in aretirala 157 beračev. Vseh 157 beračev je včeraj izgnala z mestnega območja.

ANGLIJA GRADI BOJNE LADJE.

LONDON, 22. septembra. Angleška admiraliteta sporoča, da je dala graditi 8 novih rušilcev in dva minonosca. S tem bi bil program za leto 1931., ki je bil začasno odgođen, dokončan, izvemši dve podmornici, ki ju je še treba zgraditi.

NOVA DISKONTNA MERA V NEMČIJI

BERLIN, 22. septembra. Državna banka je pričel z 22. septembrom znižala diskontno mero od 5 na 4% in lombardno od 6 na 5%.

PRED NOVO VOJNO V JUŽNI AMERIKI?

BOGOTTA, 22. septembra. V Južni Ameriki preti nova vojna. Peruske čete so zasedle mesto Saetizia v Kolumbiji. V glavnem mestu Kolumbije je nastalo zaradi tega veliko razburjenje. Dijaki so priredili demonstracije in zahtevali, da se Peruju napove vojna.

NOV ZLOČIN V SOFIJI.

SOFIJA, 22. septembra. Predsinočnim je bil ubit na cesti podpredsednik športnega društva »Slavije« Ojenskov. Ko se je vračal z avtomobilom z nogometne tekme, sta dva neznanca na cesti odala proti njemu 15 revolverjskih strelcev in ga na mestu ubila. Sodi se, da gre za maščevanje makedonstvujuščih.

VELIKA PARAGVAJSKA ZMAGA.

DUNAJ, 22. septembra. Paragvajska vlada je brzojavno obvestila svoje tukajšnje poslaništvo, da so paragvajske čete pri Fortu Boqueron po tridnevni borbi popolnoma porazile četrto bolivijsko divizijo in je bil pri tem ves 14. bolivijski polk uničen. Med padlimi je bil tudi neki polkovnik in več častnikov. Ujet je bil tudi šef generalnega štaba bolivijske armade.

SPOPAD OB DNJESTRU.

BUKAREŠTA, 22. septembra. Pri vasi Tipova ob Dnjestru je prišlo do spopada med rumunskimi obmejnim stražami in oddelkom sovjetskih vojakov. V spopadu je bil neki rumunski vojak ubit, eden pa ranjen. Streljati so pričeli sovjetski vojaki.

Nemir v Indiji radi Gandhija

GANDHIJU NA LJUBO POPUŠČAJO ANGLEŽI IN HINDI. GANDHIJEVA IZJAVA NOVINARJEM. ZBOROVANJE PARIJ.

NEW DELHI, 22. septembra. Hindski voditelj Mudži je izjavil, da je dosežen sporazum med hindsko kasto in pariji. BOMBAY, 22. septembra. Gandhiju je bil predložen kompromis. Posamezni voditelji Hindov so mu predlagali, naj pristane na to, da dobe pariji v vsakem od 66 volilnih okrajev, odrejenih za splošne volitve, po dva poslanska mandata in svoje posebne zastopnike v centralni legislativi. POONA, 22. septembra. Ko je Gandhij pričel stradati, je sprejel v svoji celici novinarje in jim dal naslednjo izjavo: »Kakor muslimanski prerok Mohamed in Jezus Kristus, tako sem se tudi jaz pričel boriti za pravičnost. Z molim postom se bo krič mojega glasu pravičilo do neba, vse do Boga vsegamogočnega. Ne želim, da se me pomiluje, ker bodo že v nekaj dneh solze nesmiselne. Potreba po hrani bo prenehala in pogloblil se bom v globoke misli. Vse zanimanje za zunanji svet bo izginilo. Čeprav bom tesno zvezan s stvarjo, za katero zdaj gre, se

bom vendarle nadčloveško boril, da osta nem živ, ker prav tako želim živeti, kakor vsak drug človek. Ni boljšega življenjskega eliksirja, kakor je voda in jaz jo bom užival le zato, da bom kreplil svoje upanje do tlej, ko se bo zbudila vest angleške vlade in Hindov.«

Pred kazniškimi poslopjem, v katerem je zaprt Gandhij, stoji dolge ure velika množica njegovih privrženecv. V Bombayu in mnogih drugih mestih so zaprte vse trgovine. Mnogoštevilne bom bažne tovarne včeraj zjutraj niso mogle obratovati, ker so delavci stopili v stavko. V Bombayu je bila pod predsedstvom Pandipa Malavije konferenca podjarmljenih razredov. Komisija je že prišla do začasnega sporazuma, čigar podrobnosti pa zaenkrat še niso znane. Istega večera so odpotovali v Poono sir Pey Sacro in Jajakar, da izročijo Gandhiju kompromisni načrt. Splošno se upa, da bo Gandhij sprejel ta načrt in da bo prenehal stradati.

Dnevne vesti

Akcija za gradnjo lesenih hiš

LESENE HIŠE KOT POSLEDICA STANOVANJSKE KRIZE. — ZAČETEK V SEVERNI AMERIKI. — POKRET ZA GRADNJO LESENIH HIŠ V MARIBORU

Ni dvoma, da je stanovanje za vsakogar prva in najvažnejša življenjska potreba. Po napornem delu najdemo v stanovanju počitek in doma prebijemo skoraj polovico življenja. Zato hrepeni sleherni izmed nas po čim udobnejšem stanovanju in domu, ker je le tu mogoče pravo rodbinsko življenje. Kmalu po svetovni vojni se je pa pričela stanovanjska mizerija. Marsikdo se še spominja in je morebiti celo sam skusil, kako težko je bilo takrat najti stanovanje. Pa tudi po ukinitvi stanovanjskega zakona se stanovanjske razmere niso izboljšale. Hišni gospodarji so jeli višati najemnine, da so ponekod dosegle neverjetne vsote. Prav to je dalo povod, da so se nekateri najemniki ojunčili in pričeli graditi lastne domove. Nekaterim so se računali obnesli in so danes srečni hišni gospodarji, drugi pa, ki so zidali celo stavbo na kredit, so naleteli slabo. Dan za dnem se oglašajo pri njih upniki in končno pride še eksekutor ter požene hišo na boben. Večjega in razsežnejšega stavbnega pokreta pa pri nas ni bilo.

Kako rešiti ta najvažnejši stanovanjski problem, to vprašanje je še danes na dnevnem redu. Nekateri države so ga v zadovoljivi meri že rešile, najboljši med njimi pa so se odrezale Združene države v Severni Ameriki, ki so se lotile gradnje lesenih hiš. Z akcijo gradnje takih hiš je bila ublažena stanovanjska mizerija, pomagano je bilo pretežni večini revnejših najemnikov, ki so si zgradili lasten krov z ugodno amortizacijo in z ugodnim odplačevanjem. Svetovna lesna industrija je pogladila to akcijo v tek in tako je do danes zgrajenih že preko 10 milijonov takih lesenih domov. Lastne hiše si v Ameriki gradijo delavci, pa tudi premožnejši se poslužijo načina gradnje lesenih hiš v bolj luksuzni izpeljavi. So pa lesene hišice iz zdravstvenih ozirov mnogo boljše od zidanih in so tudi trpežne, saj zdržijo preko 100 let. Imajo pa še to prednost, da ne potrebujejo toliko popravil.

Po prevratu se je začela rapidno širiti gradnja lesenih hiš tudi v Nemčiji, Franciji in Angliji ter se je v vsakem

oziru tudi obnesla. Po svoji zunanosti so lesene hiše veliko lepše ko zidane, bolj vabljive in bolj domače. Sredi zelenja pride lesena hiša do povsem drugega izraza, ko zidana. Prijazni balkonički in verande na njih poživijo vso stavbo. Zato pač nima smisla, da bi se dali pregovoriti od raznih arhitektov in stavbenikov, ki nam včasih ustvarjajo in ponujajo prave pravcate nestvore.

Kako veliko je zanimanje za gradnjo lesenih hiš tudi v Mariboru, se je pokazalo na zadnjem sestanku v Narodnem domu, ki ga je sklicala podružnica Jugoslovanskih železničarjev, na katerem je g. Tumpej, ki se že leta zanima za to akcijo, navzočim interesentom obrazložil vse načrte do podrobnosti. Cene lesenim stanovanjskim hišicam so: Hiša z veliko sobo, veliko kuhinjo, verando, z opeko krita, z napeljavno vodovoda in elektrike brez zemljišča 29.500 Din. Malo večja, bolj luksuzno izdelana z istimi prostori 31.500 Din. Hiša s petimi prostori 35.500 Din. Večja z velikim stanovanjem 55.500 Din; ista v skromnejši izdelavi 43.000 Din. Hiša z dvema sobama in vsemi pritliklinami, kuhinjo, shrambo, kopalnico 38.000 Din, ista z veliko lepo podstrešno sobo z balkonom 40.500 Din. Hiša v moderni in luksuzni izdelavi z več sobami stane 78.000 Din in je to najdražja lesena hiša sploh. V nadaljnjem izvajanju je omenil tudi, da je mestna občina mariborska dovolila gradnjo takih hiš zaenkrat na periferiji mesta. V doglednem času pa bo morala omiliti ta svoj sklep in dovoliti gradnjo lesenih hiš tudi na mestnem teritoriju.

Drugo pa je vprašanje finančne strani. Železničarjem in drž. nameščencem je dana možnost, da se lahko poslužijo kreditne in nabavljajne zadruge, ki bi utegnili preskrbeti interesentom cenen kredit. Pričakovati pa je tudi, da bo mestna občina prodala svoje nezazidane parcele zanimancem po ugodni ceni in morebiti celo pod ugodnimi odplačevalnimi pogoji. Tako bi akcija za gradnjo lesenih hiš uspela tudi pri nas in bi v doglednem času zrastle v magdalenskem predmestju cela nova kolonija.

Pred ustanovitvijo Zveze društev stanovanjskih najemnikov za vso državo

STANOVANJSKO GIBANJE V POPOLNEM RAZMAHU. — NOV STANOVANJSKI ZAKON NA VIDIKU.

Stanovanjski najemniki, ki omagujejo sprčo sedanjih razmer pod visokimi in pretiranimi najemninami, so pokrenili v zadnjem času živalno akcijo za stanovanjsko zaščito. Skoro po vsej državi so bila na novo oživljena društva stanovanjskih najemnikov, po vseh večjih mestih pa so bila ustanovljena nova društva. Snujejo se tudi društva za posamezne banovine. V kratkem bo v Beogradu zborovanje, na katerem se bo osnovala Zveza društev stanovanjskih najemnikov za vso državo kot centrala, ki naj bi vodila vso akcijo za doseg in izpolnitev težnj stanovanjskih najemnikov.

Živalno je začela delovati organizacija najemnikov v Mariboru, ki je takoj po ustanovitvi dosegla prvi uspeh, da je mestna občina odložila plačevanje zvišanih najemnin v mestnih hišah. Na delu pa so zlasti društva najemnikov v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Osijeku, Skoplju in Dubrovniku. Kako veliko je zanimanje za stanovanjski pokret, se vidi iz seznama društvenih članov mariborskega društva, kjer se je včlanilo v nekaj dneh že nad 700 najemnikov vseh slojev brez razlike.

Ministrstvo socialne politike je prejelo od vseh organizacij resolucije in razne predloge glede ureditve stanovanjskega vprašanja, ki postaja vedno bolj pereče. Kakor je izjavil minister g. Pucelj, že sestavlja zakonski načrt, ki bo na jesenskem zasedanju predložen narodnemu predstavništvu. Poseben odbor, ki posluje v ministrstvu socialne politike proučuje stavljen predloge poameznih organizacij stanovanjskih na-

jemnikov in bo na osnovi tega izdelal načrt zakona. V glavnem gre za to, da se zaščitijo stanovanjski najemniki pred deložacijami na zimo. Določitev najemnin glede na neenake razmere v posameznih pokrajinah pa se bo najbrže prepustila v večjem ali v manjšem obsegu lokalnim činiteljem.

Delavci, delavke in javni nameščenci,

v nedeljo 25. t. m. je naš praznik, ki nam ga priredi podružnica Narodno-strokovne zveze. Na ta dan se udeležimo vsi polnoštevilno velikega javnega shoda, ki bo dopoldne ob pol 10. uri na verandi pivovarne »Union«. Organizacija, ki zastopa jugoslovanski proletariat, je samo Narodno-strokovna zveza, zato je dolžnost slehernega delavca, delavke in javnega nameščenca, da postane član Narodno-strokovne zveze, da se udeleži shoda ter tam manifestira za svoje pravice in protestira proti krivicam, ki jih trpi.

Iz sodniške službe. Od tukajšnjega okrožnega sodišča je premeščen k okrajnemu sodišču v Ptuj sodniški pripravnik Vladimir Punčuh.

Nepretrgano uradovanje v državnih uradih. Ministrski svet je sklenil, naj bo delovni čas v državnih pisarnah tudi po 1. oktobru nepretrgano od 8. do 14. ure za vse urade. Ta odredba pa ne velja za vojsko, železnico, policijo, okrajna glavarstva in pošto.

Duhovniške vesti. Za župnike so bili umeščen: Mihael Barbič v Guštanju, Alojzij Zdošek pri Sv. Martinu na Pohorju in Andrej Berden pri Sv. Juriju v Prekmurju. Za soprovizorja sta postavljena Matija Neudauer, kaplan pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah in Albert Pravst, kaplan na Muti v Trbovljah. Premeščen pa so: France Herman iz Beltincev k Sv. Juriju v Prekmurju, Alojz Ciglar od Sv. Ane v Slov. gor. v Beltince, Stanko Lah iz Ribnice na Pohorju k Sv. Juriju ob juž. žel. in Lojze Ocvirk iz Vojnika na Muto.

Imenovanje notarjev. Za notarje so imenovani in postavljeni v Mariboru Ivan Ašič, dr. Anton Bartve in dr. Ivo Šorli; v Ptuj Anton Carli in Lavoslav Sevnik; v Murski Soboti Anton Koder in Vladimir Jezovšek, v Dolnji Lendavi dr. Makso Peterlin, v Konjicah Rado Jereb, v Slovenski Bistrici Ivan Kolenc, v Ljutomeru dr. Dušan Senčar, v Gornji Radgoni Hinko Požun, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah France Stupica, v Ormožu dr. Ivan Ivanšek, v Šmarju pri Jelšah Ferdo Križan, v Šoštanju Anton Kraigher, v Kočjem dr. Mile Jenko, v Slovenigradu dr. Jože Kunc, v Prevaljah Gregor Šašel, v Rogatcu pa Viktor Škrabar.

Premestitve in imenovanja. Kmetijski referent Stanko Zorčič je premeščen iz Litiije k tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu desni breg; banovinski cestni nadzornik Josip Golunder pa je imenovan za banovinskega praktičnega tehnika pri tukajšnjem tehničnem oddelku.

Skupščina Dravske župe skavtov in planin bo v nedeljo 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v zeleni dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Otvoritev. 2. Nagovor starešine. 3. Volitev skupščinskega predsednika, zapisnikarjev in overovateljev zapisnika. 4. Dopolnitev pravil. 5. Poročila (overovateljev zapisnika zadnje skupščine, načelnika, načelnice, tajnice, blagajnika, gospodarice, knjižničarja, arhivarja in stegov po abecednem redu). 6. Absolutorij. 7. Odmor. 8. Volitve nove župne uprave, nadzornega odbora, župnega sveta in zastopnikov župe na Zvezni skupščini. 9. Predlogi. 10. Delo v stegih. 11. Slučajnosti. 12. Zaključek. — Ob 14. uri popoldne bodo pa predavanja o stegovi četni in vodovi administraciji ter konferenca vodij, roverov in stanaric. Mariborski skavti in planinke se odpeljejo na skupščino v soboto 24. t. m. z vlakom ob 14.20 in se vrnejo v nedeljo 25. t. m. z vlakom ob 22.42. Vožnja bo četrtinska. Udeleženci se naj čimprej prijavijo svojim stegovodjem in se naj zanesljivo udeležijo informativnega sestanka v petek 23. t. m. ob 18.30 v sobi stega skavtov v realni gimnaziji, kamor naj prinesejo s seboj tudi denar za četrtinsko vožnjo (28 Din za vožnjo v Ljubljano in nazaj).

Uspehi šahovskega mojstra Pirca na turneji. Naš šahovski mojster Vasia Pirc je odigral preteklo soboto in nedeljo v Karlovcu dve simultanki. Pretekli ponedeljek pa je odigral simultanko proti 31 šahistom v Splitu. Na tej simultanki je igral mojster Pirc bolj hitro kakor igrata Aljehin in Spielman in dobil 20 partij, dve je remiziral, devet jih je pa izgubil. V Splitu je bilo za to simultanko silno veliko zanimanje.

Odpiranje in zapiranje trgovin. Na iniciativo banske uprave je sklical tukajšnji obrtno-zadružni nadzornik g. Ignac Založnik v torek zvečer informativen sestanek vseh zainteresiranih trgovcev. Sklenjeno je bilo, da ostane odpiralni in zapiralni čas v mariborskih trgovinah nespremenjen.

Prireditveni odbor »Mariborskega tedna« je imel v torek zvečer v mestni posvetovalnici zaključno sejo, na kateri je bila odobrena bilanca. Obenem se je tudi razpravljalo o financiranju velikih jubilejnih prireditev in razstav o priliki proslave 70letnice prvega slovenskega koncerta v Mariboru.

Mariborski gledališki abonma. Gledališka uprava sporoča interesentom, ki se hočejo abonirati za sezono 1932-33, da lahko vplačajo prvi obrok abonmana tudi po prvem oktobru. Sedežev, tudi boljših, je še dokaj na razpolago in se priporoča zlasti interesentom za boljše sedeže, da si jih poskrbe čimprej. Prijave se sprejemajo vsak dan še do sobote 24. t. m. — Otvoritvena predstava, Cankarjeva komedija »Za narodov blagor«, bo v soboto 1. oktobr.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, pobitosti, tesnobo-sti imamo v naravni »Franz Josefov« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravniki priznavajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mariborski gledališki igralci na Pobrežju. V nedeljo so nastopili mariborski gledališki igralci na odru na Pobrežju v komediji »Trije vaški svetniki«. Bil je užitek gledati naše umetnike in občinstvo je iz srca hvaležno vsem ki so pripomogli k temu, da je Maribor nastopil tudi na Pobrežju. Žal le, da so bile ta dan štiri večje prireditve, kar je močno uplivalo na gmotni uspeh gostovanja. Želimo, da pozdravimo Maribor zopet na našem odru in takrat brez konkurence.

Gozdovniki! V nedeljo 25. t. m. bo ob 10. uri v deški meščanski šoli VII. redni občni zbor rodu Severnih Wigwamov mariborskih gozdovnikov. (Za člane obvezno, naši prijatelji vabljeni.)

Ob priliki gozdnega teka, ki ga priredita Mariborski smučarski klub in SK Maraton v nedeljo 25. t. m. na šest kilometrov dolgi progi Ruška—Pohorski dom, bo uprava »Pohorskega doma« poskrbela za najudobnejše in najprijetnejše bivanje pod njeno streho vrh zelenega Pohorja. Prireditelja bo razne zabavne tekme po razdelitvi daril zmagovalcem gozdnega teka.

Prvi vtis je najtrajnejši in pri njem odločujejo tudi zobje. K simpatični pojavi spadajo na vsak način dobro negovani zobje. Pri negi zob ne morete biti brez »O dola«, ki ima dvojne prijetne učinke. Samo »O dola« daje prijeten vonj ust ter desinficira usta in zobovje. »O dola« ima veliko antiseptično moč.

Plesna šola K. D. Triglav bo vsako soboto in sredo od 20. do 23. ure v mali dvorani Narodnega doma. Začetek v soboto 24. septembra.

Vzrok samomora služkinje Dovjakove. K našemu poročilu o utopljenki Frančiški Dovjakovi z Rakeka, ki je služila pri neki tukajšnji rodbini in si je končala življenje preteklo soboto dopoldne v Dravi ob Koroški cesti, sporočamo dodatno, da pokojnica ni zapustila v gozdarjevem stanovanju brez nadzorstva lastnega 5mesečnega otroka, ker ga sploh ni imela, temveč 5letnega otroka svojega delodajalca. Samomor je nesrečno dekle izvršilo očitveno v trenutni duševni zmedenosti, ker je trajno bolela za hudim glavobolom.

Suha policijska kronika. Policija je aretirala preteklo noč samo nekega Josipa Š., ki ga sumijo, da je nevaren tuji lastnini. Zabeleženih pa imajo 24 prijav radi manjših policijskih prestopkov.

Nesrečna ljubezen je spravila 26letnega delavca Antona Vračka, stanujočega na Koroški cesti, do obupa. Včeraj popoldne okrog 3. ure se je podal v gostilno »Pri roži« na Koroški cesti in tam v stranišču izpil večjo količino lizola, prazno steklenico pa je treščil skozi okno v Splavarsko ulico. Bled in močno hropeč je prišel iz stranišča v gostilniško sobo, kjer se je zgrudil. Samomorilnega kandidata so nato takoj odnesli na rešilno postajo, od koder so ga z avtom prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravniki izprali želodec in mu ohranili življenje.

Z drevesa je padel včeraj popoldne na Pobrežju 59letni upokojeni železničar Henrik Prater. Spelzal je na visoko jablano, da bi obiral jabolka. Stopil pa je pri tem na suho vejo, ki se je odlomila. Prater je zgrmel na tla, ter si pri padcu nevarno poškodoval rebra na desni strani života. Zdravi se v bolnišnici.

Nezgodna viničarja. V Kamnici je imel opravka viničar Anton Neuvirt v shrambi za stiskalnico. Popravljal je neka vrata, ki so pa po nesrečnem naključju padla na njega in ga hudo poškodovale na glavi. Ponesrečenca so morali spraviti v bolnišnico.

Ukradeno kolo. Včeraj popoldne je bilo mesarskemu pomočniku Mihaelu Trčku, stanujočemu v Tattenbachovi ulici, ukradeno iz veže njegovega stanovanja moško kolo znamke »Puch«, vredno Din 2000. Trček je imel kolo zavarovano pri »Koblaščiči«.

Tečaj za jadralno letanje na Crnem vrhu

OBISK V TABORIŠČU TEČAJNIKOV.

Letošnji tečaj za brezmotorno letanje na Pohorju je bil prva ekspedicija z letalom v višino 1540 m, in tudi tečaj sam je bil na najvišji točki med vsemi dosežanimi v Evropi; pa to samo mimo grede. V Ribnici na Pohorju, prijaznem letoviščarskem kraju, ki je znan najbolj smučarjem in planincem, sem se ustavil v gostilni. Pri sosednji mizi se je razvila živahna debata o letalu brez vijaka, pa sem sčasoma prisedel. »Ta náter za Črni urh« so odrinili, mi je pomagal neki domačin z besedo.

Jutro je biser dneva, lahna koprena nad gozdom komaj dopušča točen pogled predse, pa sem vendar opazil dim med smrekami pod Črnim vrhom. Pet velikih šotorov me je spominjalo na taborene gozdovnikov ali skavtov, prav tako kuhinja, kjer je »kuhar« pravkar pripravil kakao. Ko sem pa odložil svoj nahrbtnik, ter me je vodja skupine prav prijazno sprejel, so se mi začele oči bolj široko odpirati. Trinajst mladih ljudi je prebivalo pod temi šotori. Zanimalo me je njihovo življenje, vedeti sem hotel, kako izgleda tak letalski tečaj.

Točno ob 7. zjutraj je meteorolog zanimalo približne podatke o vetru, njegovi smeri in jakosti, in sicer po lično izdelanem vetrokaznu lastnega izdelka na vzvišeni točki nad taboriščem. Taka opazovanja je ponavljal trikrat na dan ter vodil točen zapisnik. Pravo življenje se je pa pričelo šele po zajutruku okoli 7.30. Če je bil veter ugoden, se je letalo spravilo na teren za šolanje, oddaljen okoli 300 m od taborišča. V aparat je sedel tečajnik, ki je prišel na vrsto, letalski vodja mu je ponovil še enkrat vse gibe, ki jih mora uravnavati s krmilom. Aparat je bil obrnjen točno proti vetru ter ga je za eno krilo držal vodja, pri repu pa ga je držal drug tečajnik s pomočjo male vrvi, da je med tem startno moštvo lahko dovolj nategnilo gumijevo vrv. Nato je sledilo povelje: »Pozor! Izvleči! Tec! Zdaj!« Na dveh straneh gumijeve vrvi so bili na vsaki strani po trije tečajniki. Ko je vodja dal povelje: »Izvleči!«, se je začela vrv napenjati, nato so tekli in vrv je dobila še več energije. Ko je bila nategnjena 90 do 100%, je izpustil zadnji mož letalo, ki se je naglo dvignilo v zrak.

Prvič je tečajnik samo drsel po zemlji. Privaditi se je moral najprej hitrosti in krmilu. Po mnogih poskusih je napravil manjši skok in ga stopnjeval potem v

krajši polet. Vsak dan je bilo 10 do 15 startov. Tečajniki so rabili po napenjanju vrvi vsakokrat malo odmora, glavni oddih pa je bil po kosilu. Med odmori in pred večerjo se je pojavil geometer z beloridečimi palicami, stativom, libelo in navadnim merilnim aparatom ter vzel dva tečajnika za figuranta. Teren za letanje je bil tudi fotografiran. Plasnice so pokazale takoj, kakšno možnost ima v primeru vetra ta ali drugi start. Istotako se je nadaljeval tečaj tudi popoldne, nekako ob 6. zvečer pa se je letalo zopet zasedlo in sledil je teoretičen pouk o letalstvu. Tečajnikom je bila na razpolago tudi znanstvena letalska literatura s poljudnimi razpravami.

Vodja tečaja mi je pripovedoval, kaj delajo tečajniki v prostem času. »Prasec« je bil zdravnik taborenja. Najhujšo bolezen je ozdravil z »waldmeistrom«, celo

»Festbarditu« je ozdravil z njim uho. »Neandertaler« se je bavil s sportnimi in plavalnimi problemi. »Lufthansa« je delal neprestano osnutke za novo jadralno letalo in s svojim sostanovalcem »Dolginom« mnogo debatiral. Gospodar tabora je imel v oblasti dva kuharja, k »sreči« je imel nogo nekoliko bolno, sicer — uboga kuharja! Lahna sapica je prinesla mnogo debat. Spomnili smo se na tečaj v Beogradu, kjer imajo tečajniki brezplačno na razpolago avto do letališča in se zvečer zopet lahko vrnejo v mesto, kjer sede med zakajenimi stenami. Njih stane tečaj vsakega 500 Din, pohorski pa je brezplačen in v prekrasni naravi.

Noč se je pričela dvigati in kuhar je klical k večerji. Poslovil sem se. Z veseljem sem stisnil roko tem mladim sportnikom zdravih in močnih teles, ki živijo za svojo idejo, idejo letanja in za delo. Daleč se je bleščala »Kobilica«, stari gramofon tečajnikov je mlel hreščeče melodije in gost dim se je visoko vil pod černo nebo. Prihodnje leto jih obiščem zopet.

Sokolstvo

Razpis fotografskega natečaja

Sokolska župa Maribor priredi v dneh 1. in 2. oktobra t. l. župne lahkoatletske tekme, kjer bo tekmovalo nad 400 tekmovalcev. Ob tej priliki hoče nagraditi najboljše fotografske posnetke, ki naj prikazujejo posamezne momente s teh tekem. Pravico do udeležbe ima vsak amater, ki kupi fotografsko legitimacijo za Din 10, ki se dobi v pisarni Sokolske župe Maribor, Narodni dom. S to legitimacijo je amaterjem dovoljen med tekami vstop na te ovadišče tudi v bližino tekmovalcev. Slike, ki ne smejo biti manjše od 6×9 cm in so lahko tudi povečave, je treba poslati v zaprti kuverti najkasneje do 10. oktobra na Sokolsko župo Maribor, Narodni dom, na kuverti zadaj pa mora biti označeno: »fototečaj«. V isti kuverti mora biti v posebni manjši kuverti ime in naslov amaterja ter isto geslo, s katerim so opremljene vse njegove slike (zadaj s svinčnikom). Kuverta z geslom in imenom mora biti istotako zaprta. Število poslanih slik je neomejeno in postanejo vse slike, tudi nenagrade, last župe. Last župe postanejo tudi negativni nagrajenih slik. Pri povečavah se mora priložiti tudi negativ. Nagrade: 1. aparat za navite filme »Dolly« 3×4, f. 4.5, darilo tvrdke I. Pečar, fotomanufaktura Maribor, Gosposka ulica 11. 2. Aparat za

plošče 9×12, f. 6.3, darilo tvrdke C. Th. Meyer, Maribor. 3. Aparat za navite filme »Kodak« 4×6.5, darilo tvrdke »Kodak«, d. s. o. i., Zagreb, Zvonimirova ulica 2. 4. Aparat za navite filme »Box Tengor« 4.5×6, darilo tvrdke M. Kanc, drogerija Maribor. 5. Aparat za navite filme »Ensign Cupid« 4×6.5, darilo tvrdke Vlašič, Maribor. 6. Album za fotografije, darilo tvrdke Vlašič, Maribor. Jurijo tvorijo: g. prof. Ravnikar, br. Fr. Mačus, br. inž. Vičič, in g. Cizelj.

Upravni odbor Sokolskega društva Maribor-matica ima drevi ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu izredno odborovo sejo. Pozivamo odbornike, da pridejo točno ob določeni uri. Zdravo!

Sport

I. Pohorski gozdni tek,

ki bo v nedeljo ob Ruške kočice do Pohorskega doma, bo ena največjih tovrstnih prireditev v državi. Prijavili so udeležbo svojih tekačev vsi mariborski lahkoatletski in smučarski klubi, tako da bo na startu nad 50 tekačev. Borba bo vsekakor zanimiva in je med mariborskimi sportniki in planinci za prireditev upravičeno zanimanje. Po končanem teku priredi uprava Pohorskega doma šaljive tekme.

Začetek jesenskega nogometnega prvenstva.

V nedeljo 25. t. m. se bo oficijelno pri-

čela jesenska nogometna sezona. Za prvi termin sta določena para: Primorje: Čakovec v Ljubljani in Rapid: Svoboda v Mariboru.

Poverništvo Z. N. S. (službeno). V nedeljo 25. t. m. sodijo naslednji gg. s. s.: SK Mura: SK Pustakovečki (prv.) g. Ber gant; SK Olimp (Celje): SK Svoboda (prijat.) g. Mohorko; SK Rapid I: SK Svoboda (Ljubljana) g. Nemec; SK Rapid rez.: SK Maribor rez. g. Skalar; SK Rapid jun.: SK Svoboda jun. g. Kapič. Pripomni se, da je nastop g. Nemeca odvisen od odločitve O. Z. S. pri LNP. — Poverjenik.

Cross-country za smučarje.

SK Ilirija priredi 9. oktobra v Ljubljani medklubski cross-country na 10 km za vse verificirane člane JZSS-a za prehodno darilo, ki ga brani Št. Germovšek (SSK Maraton, Maribor).

Železničar protestira! SK Železničar je na zadnji seji MO vložil protest proti nedeljski pokalni tekmi, ki se je končala v razmerju 2:1 za SK Maribor, češ, da je Maribor nastopil z neverificiranim igralcem. Po sedanjih praksi ni izključeno, da se bo tekma še enkrat ponovila ali pa da bo celo verificirana s 3:0 za Železničarja.

Nov sportni klub v Slovenski Bistrici. V Slovenski Bistrici se je te dni ustanovil nov sportni klub. Pravila so bila že predložena banski upravi in bo klub takoj pričel delovati, čim bo banska uprava pravila odobrila. Klub bo gojil vse sportne panoge, posebno pa lahkoatletiko, zimski sport in plavanje. Vodstvo novoustanovljenega kluba, čigar ime nam še ni znano, je prevzel g. Miran Mlaker.

Aleksej Tolstol:

Vihar

Ob prvem jutru je parnik vozil mimo Kalabrije: divji breg, kvišku štrleče gnote sivovijoličastega kamenja, čeri. Nad tem staro roparsko gnezdo, sezidano nekoč zdavnaj, da so prebivalci iz njega plenili ladje, ki so jih viharji zaganjali v ta nečedni kraj. Na levi se je v solncu oblačil dim nad sneženim vrhom Etne in megilila se je sinja sicilska obala. Brinje »Carcovado« rezal kratke valove.

Tovarnar sladkorja se je s svojo družino pojavil na krovu — vsi v rešilnih pasovih. Bila je nevarnost, da parnik na vsem lepem zadene ob plavajočo mino. Cuavi so sloneli ob ograji in pljuvali v vodo. Toda parnik je čez nevarne vrtince srečno prešel.

Človek javnosti s slamico v bradi je koračil čez krov in glasno oznanjal, ne da bi se posebej obračal na koga:

»Barometer pada, gospoda moja!« In vročina je v resnici žgala bolj in bolj. Nebo je žarelo v nekem kovinskem sijaju. Na jugu se je zrak premikal v soparnih valovih, kakor da so se vnele vode. V tej letargiji, v tem vročinskem žaru, v tej neznošni svetlobi so ljudem na parniku prihajali vsi mogoči izgredi na um. Govorilo se je, da si je eno izmed deklet, ki jih je vozila babura iz Carigrada, kapitan spravil v svojo kajuto in se že od včeraj ni več prikazala na most. Cuavi so bili nekam razgibani, vonomer so glave tiščali skupaj in zdaj je eden, zdaj drugi planil na noge in z vročega krova izginil nekam v osrčje ladje, kjer je smrdelo po podganah in trohnobi in so med stokanjem strojev drdrle železne vrvi.

Barometer je padal. Pod poveznjenim čolnom je v tihi žalosti sedela ruska dama, njen fant je svojo v znoju okopano glavo položil v njeno naročje in spal. Nenadoma se je spodaj vnel direndaj, udarci, vik in krik. Na krov sta planila dva moža z razmršenimi lasmi, gola do pasu in v umazanih, zamaščenih hlačah iz jadvovine. Okrenila sta se in zdirljala čez krov. Eden je vihtel krvavečo roko.

»Prst mi je odgriznil! Prst odgriznil!« je venomer ponavljal s topim glasom. Potem je obstal, vihravo potegnil cokljo z noge — na eni nogi je bil bos — in jo zalučal v morje. In potem je lahkih nog dirjal dalje in kričal:

»Prst odgriznil!«

Drugi, večji je molče tekkel za njim. Na njegovem kitastem hrbtu je tičal krvav tvor in sledovi zob so se poznali na njem. Po krovu je žetel oster vonj po znoju in po krvi. Takoj za njima je planil še tretji na dan, človek ozkega obraza, s črnimi in v razcapani volneni srajci. Široko se je vstopil in zažvižgal, da je šlo skozi ušesa. Cuavi so planili na noge. Njih oči so bile divje, njih brade so bile razmršene, prsa so hrupno dihal. Velikan s tvorom na hrbtu je rekel z glasom, ki je šel do srca:

»Obe dekleti sta v kajuti pri njem.«

»Pri kom?«

»Pri čokoladi!«

Človek z odgriznjenim prstom je kričal:

»Nož ima, velikanski nož in pa raženj. Prst mi je odgriznil. Vse naše bodo spravili s poti. O jol, nihče nas ne bo živ prišel domov!«

In potem spet žvižg. Vsi — vojaki in kurjači — so po stopnicah zdrveli dol. Potem se je spodaj začelo mrmranje, ki

ni obetalo nič dobrega. Iz merilnice je babura z obema psoma udrila na krov in začela kakor slepa brez smisla noreti sem in tja. V kajuti prvega razreda je nekdo zaloputnil žaluzije. S prestrašenim obrazom je kapitanov pomočnik drvel mimo.

Nazadnje je črni kuhar pomolil svojo gavo iz prerivajoče se množice. Z vso silo se je otepal z obema dolgima rokama. Njegov beli jopič mu je ves razcapan in krvav mahedral od telesa. Skočil je proti stopnicam, sunil iz sebe čuden, konjskemu rezgetu podoben krik, v dveh skokih je bil na krovu, in ko je tako bežal, so mu oči kar kipele iz očnic in njih bežina je sijala kakor dvoje olupljenih jajc. »Drži ga, drži ga!« so mu Cuavi kričali za petami. On pa je plezal navzgor, se vzel na kapitanski most, njegovo svetlo-črno telo se je zalesketalo tam za hip, potem pa je zviška strmoglavil v vodo. Daleč stran od parnika je nje gova črna gava pomolela iz vode.

»Carcovado« se je zaustavil. Rešilni pasovi so leteli v vodo. Črnc je splaval k ladji in se oprjel konca vrvi. Veselo se je režal na svoje zobe in od spodaj motril čez ograjo viseče glave Cuavov. Čisto jasno je bilo, zdaj ga ne bo nihče več hotel tepsti.

Barometer pa je padal dalje. Vojaki so šepetali med seboj, begali drug do drugega in se zbirali v gručice. Visoki, pojoči glas Parižana je dejal:

»Vihar bo. Vse, ki so tu na krovu, bo splavilo v morje. V obednico nam ne dovolijo, da bi šli. V prvem razredu so pa permice za špekulante. In srebrni pljuvalniki, kamor morajo bruhati. Pod palubo s špekulanti!«

Z divjim krikom so se Cuavi skozi oboja vrata zagnali v obednico. Toda tam

ni bilo nikogar. Na mizi je stal nedokončani obed. Vrata v kajute so bila zaprta. Nekateri izmed vojakov so se vrgli po zofah in si brisali znoj, ki jim je lil po obrazih, drugi so trkali po vratih kajut.

Tedaj so mornarski žvižgi prerežali zrak: »Vsi možje na krov!« In tedaj se je z nekim brezsilnim stokom nad ladjo razklalo nebo, zagrmel je grom, da je slednji v parniku omahnil, blisk je spreletel vse luči, žalostno so zapeli škripci in vrvi. Na vse je legla tema. Preplašeni obrazi so bili samo še kakor bele pege... Paul Taurin je ves nemiren v svoji kajuti ždel v blazinah. Kakšen čudovit konec te neznanske poti! Njegove oči so zagorele v neki tragični radosti. To je bila strela — in naravnost v parnik! Vse se je zazibalo in se težko zasukalo na bok. Steklenice z medicinami so se razsule po tleh, šatulje in vse reči so se zakotalile proti vratom. Kakor čoln na gugalnici se je kajuta v loku postavila na glavo. Srce je tiho vedelo: Nikoli več ne pridemo nazaj.

»Tonemo! Tonemo!« je kričala sestra in se krčevito oprijemala mize.

Pa tako daleč še ni bilo, stara koreta se je polagoma izravnila nazaj. Človek je stal spet od spodaj navzgor. Sestra se je spustila na kolena in začela pobirati razdrobljene stvari.

»Sestras,« je rekel Paul Taurin in se smehljal s tako napetim obrazom, kakor jih imajo mrtveci. »Tu je orkan časa izbruhnil preko nas.«

Več kakor štiri in dvajset ur je »Carcovado« sukal vihar. Vse, kar je bilo na krovu, je bilo zdrobljeno v nič in vse je morje odplavilo s seboj. Nekdo se je domislil človeka javnosti s slamico v bradi. Nikjer ga ni bilo več.

Pietre Loti:

Lotijeva ženitev

Roman

Stari Rarahini redniki, katerih sem se bal in jih nisem hotel žaliti, so imeli o takih vprašanih popolnoma svojevrstne nazore, ki bi bili v Evropi nemogoči. O tem sem se kmalu dobrega prepričal. Menili so, da velika štirinajstletna deklica ni več otrok in ni ustvarjena zato, da bi živela sama. Glavno jim je bilo, da se ni vdajala razvratu v Papetu; to je bilo vse, kar so zahtevali od njene čednosti. Zdelo se jim je, da je Loti, ki je bil mlad ko ona in jim je bil prijeten ter jo je ljubil, boljši kakor kateri drugi... in po treznem razmišljanju sta naposled ugotovila, da je vse v redu in prav...

In celo sam John, moj mili prijatelj John, ki je s svojimi nenavadno bistrimi očmi vse videl in je bil, neprijetno iznaden, ko so mu pripovedovali o mojih nočnih sprehodih po kraljičinih vrtovih s Faimano, celo on je bil izredno uslužen napram mali Rarahi, ki ga je vsega očarala. Ljubil je njeno otroško nedolžnost in veliko ljubezen do mene. Bil je pripravljen svojemu bratu Harryju oprostiti prav vse, ko je šlo za njo...

In tako je mogla biti moja tahitska poroka z malo Rarahi po kraljičinem nasvetu samo še gola formalnost...

XVI.

Ariifaita, kraljičin mož, ni imel na dvoru kraljice Pomare nobenega političnega upliva. Kraljica, ki je hotela dati Tahičanom lepo in zdravo kraljevsko potomstvo, si je izbrala njega za moža samo zaradi tega, ker je bil največji in najlepši možki na njenem otoku. In tudi še tedaj je bil lep stari sivi las, veličastnega stasa in dostojanstvenega izraza. Za družbo pa ni bil; oblačil se je vedno nepopolno; navaden tahitski pareo se mu je zdel zadostno oblačilo, fraka ni ljubil. Mimo tega se je večkrat opil, zato so ga le malokdaj predstavljali.

Iz tega zakona so se rodili pravi orjaki, ki so pomrli vsi za isto neozdravljivo boleznijo kakor ono tropsko rastlinstvo, ki spomladi vzkali, jeseni pa pogine. Vsi so umrli za jetiko, in kraljica je gledala s silno bolečino v duši, kako ginijo drug za drugim brez pomoči in nade.

Najstarejši sin Tamatoa je imel s svojo ženo, nenavadno kneginjo Moe, prekrasno hčer — zakonito naslednico tahitskega prestola, malo Pomare V., kateri je bila posvečena vsa ljubezen stare matere kraljice Pomare IV. Toda tudi na njej, ki je bila leta 1872. stara komaj šest let, so se že opazili prvi znaki podedovane bolezni, in kraljici so često zalile solze oči, kadar jo je pogledala.

Ta vnaprej vidljiva bolezen in neizbežna smrt sta dajali posebno dražest temu malemu bitju, poslednji Pomari, poslednji kraljici tahitskega otočja. Bila je ljubka, tiha, kakor more biti samo mala božana kneginjica, kateri se vse klanja,

kateri želi vse samo ustreči. Naklonjenost, ki mi jo je izkazovala, mi je pridobila tudi veliko naklonjenost kraljice...

XVII.

Da bi mogel govoriti v Rarahinem jeziku in razumeti njene misli, celo najtišje in najbolj skrite, sem sklenil učiti se maorščine. Zato sem si nekega dne kupil v Papetu besednjak bratov Pikusov, staro knjigo, ki ni nikoli doživela druge izdaje in se dandanes najde le še zelo težko.

Ta knjiga mi je prva odkrila nenavadne poglede na Polinezijo — veliko, neproučeno področje sanjarij in studija.

XVIII.

Že na prvi pogled me je presenetilo veliko število skrivnostnih besed stare maorske vere, potem pa onih, ki opisujejo nejasne nočne prikazni, tajinstvene šume, narave, komaj dojemljive sanje domišljije...

Tu je bil najprej Taaroa, najvišji bog polinezijskih verstev.

Boginje: Ruahine tahua, boginja spretosti in molitve.

Ruahine auna, boginja vere.

Ruahine faaipu, boginja iskrenosti.

Ruahine nihonihorooa, boginja nesloge in ubijalstva.

Romatane, svečenik, ki sprejema duše v nebesa ali pa jih izključuje.

Tutahorooa, pot, po kateri gredo duše v večno noč.

Tapaparaharaha, temelj sveta.

Ihohoa, duše pokojnih, strahovi.

Oroimatu ali dru nihonihorooa, volkodlak.

Tuitupapau, prošnja do mrtvega prijatelja, da škoduje sovražniku.

Tii, zli duh.

Tahutahu, čarovnik, orač.

Mahoi, bistvo, duša nekega boga.

Paafano, odhod duše v smrt.

Ao, svet, vesoljstvo, zemlja, nebo, sreča, raj, oblak, svetloba, načelo, središče, bistvo stvari.

Po, noč, nekdanji čas, neznani in mrčni svet, pekel.

Ali pa besede, kakor so te-le, vzete kar tako iz besednjaka:

Maona, globine morja ali neba.

Tohureva, slutnja.

Natuaea, nejasen in varljiv pojav.

Nupa, nupa, mrak, tuga.

Tarehua, imeti mrko vest, biti vidovit.

Tatarao, biti vročen.

Tunoo, čin.

Ohiohio, mrk pogled.

Phiatroto, tajen sovražnik.

Toforo, ai po, tajna pojedina v mraku.

Tetea, blede oseba, strašilo.

Oromatua, lobanja sorodnika.

Papaora, smrad trupla.

Tai hitoa, glas strahu.

Tai arn, glas ko bučanje morja.

Taruru, glas, ki hoče ostrušiti.

Oniaania, nezavest, vetrič.

Tape tope, breg, ki deli zemljo od globoke vode.

Tahau, prati z roso.

Rauhurupe, stara oseba, starec, starka.

Tutai, rdeči oblaki na obzorju.

Nina, odgnati žalostno misel.

Ata, oblak, kokoš, glasnik, zahod.

Ari, globina, praznina, morski val...

Hišnim lastnikom in najemnikom

VLOŽITEV PRIJAV V SVRHO ODMERE ZGRADARINE ZA L. 1933.

Davčna uprava v Mariboru opozarja davkoplačevalce, da se morajo prijave za zgradarino vložiti v času od 1. do 31. oktobra t. l. Prijave se morajo vložiti za zgradarini zavezan objekt, ki je v katastru posebej popisani. Za več objektov se lahko vloži ena prijava le tedaj, če imajo vsi objekti isto hišno številko. Nadalje pa se morajo vložiti prijave tudi za one zgradbe, ki so zaenkrat deležne davčnih olajšav. Obrazci prijav se dobe pri pristojnem občinskem uradu ali pa pri davčni upravi za ceno 1 Din. Prijavo mora vložiti in podpisati hišni lastnik, če je eden sam, če jih je pa več, vsi skupaj odnoso njihovi pooblaščenici. Izpolniti se mora točno v vseh stolpcih, razen stolpca 14.

Pri zgradbah, ki so prejele nove hišne številke, se morajo vpisati tudi stare. V prijavo mora vpisati davčni zavezanec kosmato vsoto najemnine na leto po stanju v letošnjem septembru, t. j. 12kratno najemnino meseca septembra 1932. Kosmata najemnina je vsaka dajatev najemnika lastniku za izkoriščanje zgradbe, t. j.: 1. najemnina v gotovini, 2. vrednost vseh radi najema pogojenih dajatev v denarju, uslug in obvez, ki jih najemnik daje ali dolguje hišnemu lastniku, 3. dajatve v naravi (hrana, vzdrževanje itd.), 4. vsote, ki jih je najemnik plačal ali posodil za preureditev ali popravilo hiše oziroma stanovanja, tudi takozvane od-

stopnine in prispevki za čiščenje stanovanj, če radi tega plača sorazmerno manjšo najemnino, 5. namesto lastnika plačani davki, zavarovalne premije itd. Vrednost obvez iz točke 2. in 3. se izračuna v denarju in znesek vpiše v prijavo.

Hišni lastniki, ki sami uporabljajo svojo zgradbo ali del zgradbe ali pa jo brezplačno prepustijo drugim v uporabo morajo prijaviti kot kosmato najemnino ono vsoto, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje ali obratovalnico v mesecu septembru, seveda tudi dvajsetkratno. Na isti način se mora prijaviti tudi najemnina od takih zgradb ali njihovih delov, ki v septembru niso bile odane. Za zgradbe, ki so dane v najem z vrtom ali zemljiščem v izmeri preko 500 m² se vpiše najemnina posebej za zgradbo in posebej znesek, ki se plača za vrt ali zemljišče. Istotako se mora v prijavi posebej navesti najemnina za pohištvo, orodje, pravice združene z zgradbo, na pr. koncesije in pogodba v mestu Mariboru, zlasti tudi gostiščina, vodarina, kanalska pristojbina, v Krčevini pa vodarina. Če odškodnina za vrt ali zemljišče v izmeri preko 500 m² oziroma za pohištvo, orodje, pravice itd. ni posebej dogovorjena ali določena, se mora v stolpec »Opomba« vpisati, v kakšnem razmerju je določena najemnina za zgradbo ali stanovanje napram odškodnini za vrt, zemljišče, pohištvo itd. in kolikšna

je površina vrta ali zemljišča, vrednost pohištva itd. Pri hišah, ki se dajo v najem samo za čas sezone, se mora vpisati skupna sezonska najemnina kot kosmata najemnina na leto. V stolpec »Opomba« se mora vpisati, če in kje ima davčni zavezanec še kakšno zgradbo. Posamezni porazdelki stolpca 4. oziroma 10., v katerem se vpisuje število skladnih delov, se morajo na koncu prijave sešteti, istotako tudi stolpec 6., 7., 8., 9. in 11. v katerih je vpisana kosmata najemnina na leto.

Izpolnjene prijave podpisujejo najemniki v označenem stolpcu, vendar pa ne prej, preden ni lastnik vpisal višino dolične najemnine. Prijave se vlagajo osebno ali po pošti pri oni občini ali davčni upravi, na katere področju zgradba stoji. Kdor ne predloži prijave v času od 1. do 31. oktobra letos, plača za kaznen 3% osnovnega davka, a če prijave ne predloži v 8 dneh niti na pismen poziv, plača za kaznen 10% tega davka. Če se v davčni prijavi podajo neresnične izjave z namenom izogniti se plačilu davka (manjša najemnina) ali če se zataji davčni objekt, nosi davčni zavezanec posledice člena 142. zakona o neposrednih davkih, najemnik, ki potrdi neresnične navedbe, pa se kaznuje po členu 138. iste ga zakona z globo od 50 do 500 Din. Če je davčni zavezanec nepismen ali nezadostno pismen, lahko da svojo prijavo pri pristojnem občinskem uradu ali davčni upravi na zapisnik. Izpremembe v osebi lastnika ali v objektu, ki vplivajo na davčno obveznost, se morajo prijaviti

najkasneje v 30 dneh od dne, ko so nastale.

Radl pravilne odmere davka na neozemljene osebe mora vpisati vsak hišni lastnik na prvi strani prijave sledeče podatke: 1. rojstno leto, 2. ali je oženjen, samec, vdovec ali sodno ločen, 3. število zakonskih otrok, 4. pri sodno ločenih je treba navesti tudi, ali plačuje vzdrževalnino za ženo ali otroke, 5. ako je zgradba solastnina, se mora navesti ime in poklic vseh solastnikov in kakšen delež ima vsak posameznik. Nato pa se morajo za vsakega posameznega solastnika navesti podatki pod 1 do 4. Tuji državljani, popolni invalidi in oni, ki so pod skrbstvom, so med drugimi prosti davka na neozemljene osebe, zato naj to okolnost na prijavi pripomnijo. Posestniki zgradb po vaseh in zunaj mestnih ali tržkih okolišev, ki niso oproščene davka po členu 32. zakona o neposrednih davkih in niso oddane v najem ter služijo za stanovanje kmetovalcem in malim obrtnikom niso dolžni podati zgradarinske prijave.

Profesorjeva žena.

— Ali ti ni težko imeti tako raztresenega moža?

— Ne, nasprotno. Včasih namreč pozabi in mi da dvakrat denar za isto stvar.

Zakaj pa ne?

— Čujte, gospod, vi imate moj denar.

— Že mogoče. Kupil sem ga v zastavljalnici.

Najcenejši brivec »Koštomaj«, Mlinska ulica 8. Britje Din 2, striženje Din 4. 3107

Točilnica na prometni cesti, v sredini mesta s koncesijo ugodno na prodaj. Ponudbe pod »Zlata jama« na upravo »Večernika«. 3113

V vinotoku Vaupotič v Košakih je vino pošlo. Toči se še samo sadjevec po Din 1 in 2. 3114

Oddam sobo in kuhinjo z velikim kabinetom. Zerkovska cesta 24/I. 3096

Opremljeno sobo, čedno in zračno, nasproti sodnije, takoj oddam. Sodna ulica 14/II, vrata 8. 3118

Učenca za torbarsko stroko takoj sprejem. Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 3117

Izposojamo gramofone in plošče po Din 1.— »Šlager«, Slovenska 18. 2501

»Tempo« čevlji na obroke. Slovenska 18. 2500

Lepo opremljeno sobo, veliko in solčno, s uporabo kopalnice oddam s 1. oktobrom. Palača Pokojninskega zavoda, Vrstovškova 4/I. desno. 3116

Dvo do trisobno solčno stanovanje s plinom v sredini mesta išče zelo mirna stranka. E. Bernot, Aleksandrova c. 32 II. 3052

Stanovanje, trgovski okal in prostore za skladišče oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2028

Solopetje poučuje Skvarča, Malstrova ulica 19.

V nedeljo, dne 25. t. m.

pojedina

na ražnju pečenih rac in prašičkov v gostilni

Tomše v Pekrah

Dobro vino po Din 6.- in Din 8.-

F E I E R T A G

»TURIST«

črni kruh iz rži je zelo tečen, ostane 8 do 10 dni v največji vročini popolnoma svež in zdrav, zato ga priporočamo vsem turistom, restavracijam, kavarnam, delikatesam itd. Dostava v hišo in po pošti

GLAVNA ZALOGA: MARIBOR, BETNAVSKA 13 IN GLAVNI TRG V TRGOVINI SKAZA, PREJ SIRK

Čitajte „Večernik“!

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d.d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru